

PER FLATBERG
Øvergt. 11
7670 INDERØY
Tlf. 74 15 38 01

HØYESTERETTS KJÆREMÅLSUTVALG

Den 12. januar 1984 ble det av Høyesteretts kjæremålsutvalg, bestående av dommerne Tønseth, Sinding-Larsen og Halvorsen, i sak

L.nr. 51/1984, jnr.867 og 660/1983
avsagt slik

k j e n n e l s e:

Alta herredsrett avsa 23. mars 1983 dom med slik domsslutning:

"Alfred Olaf Nilsen, f. 02.04.32 dømmes for overtredelse av strl. § 140, 1. ledd, § 222, 1. ledd, jfr. § 49, jfr. strl. § 62, 1. ledd, § 329, 1. ledd og § 353, smh.m. § 63, 2. ledd, til en straff av fengsel i 90 - nitti - dager.

Straffens fullbyrdelse utsettes i en prøvetid på 2 - to - år, jfr. § 52 nr. 1 og § 53 nr. 1.

I tillegg ilegges han i medhold av § 52 nr. 3 en ubetinget bot til statskassen stor kr. 20.000,-
- kroner - tjuetusen - eller dersom den ikke erlegges fengsel i 25 - tjuefem - dager.

Han frifinnes for tiltalens post IV nr. 3.

Tore Bongo, f. 03.02.52, dømmes for overtredelse av strl. § 140, 1. ledd, § 222, 1. ledd, jfr. § 49, jfr. § 62, 1. ledd, § 326, 1. ledd nr. 2, § 329, 1. ledd, § 339, 2. ledd, jfr. politivedtekt for Alta §§ 2 og 21 og strl. § 353, smh.m. § 63, 2. ledd, til en straff av fengsel i 75 - syttifem - dager.

Straffens fullbyrdelse utsettes i en prøvetid av 2 - to - år, jfr. § 52 nr. 1 og § 53 nr. 1.

I tillegg ilegges han i medhold av § 52 nr. 3 en ubetinget bot til statskassen stor kr 10.000,-
- kroner - titusen - eller, dersom den ikke erklegges, fengsel i 20 - tjue - dager.

I den betingede fengselsstraffen fragår 4 - fire - dager for utholdt varetekt.

Han frifinnes for tiltalens post II, IV b) og VII a) 3).

Svein Henry Suhr, f. 13.07.48, dømmes for overtredelse av strl. § 140, 1. ledd, § 329, 1. ledd og

§ 353; smh.m. § 63, 2. ledd, til en straff av fengsel i 75 - syttifem - dager.

Straffens fullbyrdelse utsettes i en prøvetid av 2 - to - år, jfr. § 52 nr. 1 og § 53 nr. 1.

I tillegg ilegges han i medhold av § 52 nr. 3 en ubetinget bot til statskassen stor kr. 10.000,- - kroner - titusen - eller, dersom den ikke erlegges, fengsel i 20 - tjue - dager.

Han frifinnes for tiltalens post II og IV 3).

Per Flatberg, f. 18.09.37, dømmes for overtredelse av strl. § 140, 1. ledd og § 222, 1. ledd, jfr. § 49, jfr. § 62, 1. ledd, til en straff av fengsel i 60 - seksti - dager.

Straffens fullbyrdelse utsettes i en prøvetid på 2 - to - år, jfr. § 52 nr. 1 og § 53 nr. 1.

I tillegg ilegges han i medhold av § 52 nr 3 en ubetinget bot til statskassen stor kr. 15.000,- - kroner - femtentusen - eller dersom den ikke erlegges, fengsel i 15 - femten - dager.

I den betingede fengselsstraffen fragår 1 - en - dag for utholdt varetekt.

Han frifinnes for tiltalens post III."

De domfelte har begjært fornyet behandling ved Hålogaland lagmannsrett. For Tore Bongo gjelder begjæringen domfellelsene etter straffelovens § 140 første ledd, § 222, jfr. § 49 og § 339 annet ledd, jfr. politivedtektene for Alta §§ 2 og 21, for Svein Suhr gjelder begjæringen domfellelsen etter straffelovens § 140 første ledd, for Alfred Nilsen gjelder begjæringen domfellelsene etter straffelovens § 140 første ledd og § 222, jfr. § 49 og for Per Flatberg gjelder begjæringen alle fellende deler av dommen. Bongo, Nilsen og Flatberg har subsidiært erklært anke til Høyesterett.

I medhold av straffeprosesslovens § 403 annet ledd forela statsadvokaten i Troms og Finnmark samtlige begjæring om fornyet behandling for Alta herredsrett og hevdet at begjæringene, bortsett fra Bongos begjæring for så vidt gjelder domfellelsen etter straffelovens § 339, måtte avslås som ulovhjemlet. Påtalemyndigheten hevdet at begjæringene etter sitt innhold måtte anses som anke.

Alta herredsrett avsa 2. august 1983 to beslutninger med slik slutning:

"Begjæring om fornyet behandling avslåes."

Herredsretten fant at rettsmiddelerklæringene i realiteten angikk lovanvendelsen og at det derfor måtte behandles som erklæringer om anke. Den tok bare standpunkt til de deler av begjæringene som gjaldt straffelovens § 140 der det ikke trengtes samtykke fra Høyesteretts kjæremålsutvalg til fornyet behandling, jfr. straffeprosesslovens § 400 slik bestemmelsen lød før lovendringen av 8. april 1983.

De domfelte påkjærte herredsrettens beslutning til Hålogaland lagmannsrett som 11. oktober 1983 avsa kjennelse med slik slutning:

"Kjæremålene forkastes."

Lagmannsrettens var enig med herredsretten i at begjæringene om fornyet behandling - så langt de gjelder domfellelsen etter straffelovens § 140 første ledd - etter sitt innhold gjelder lovanvendelsen.

Om saksforholdet for øvrig, herredsrettens og lagmannsrettens begrunnelse og partenes anførsler vises til ovennevnte avgjørelser.

Nilsen, Bongo og Suhr har ved advokat Bjørn Pettersen påkjært lagmannsrettens kjennelse til Høyesteretts kjæremålsutvalg. Også Flatberg ved h.r.advokat Ketil Lund har påkjært kjennelsen.

De domfelte gjør gjeldende at lagmannsretten har forstått straffeprosesslovens § 401 slik bestemmelsen lød før 8. april 1983 uriktig når begjæringen om fornyet behandling er avslått.

De tre førstnevnte redegjør i denne forbindelse for sine anførsler for herredsretten og gjengir deler av herredsrettens begrunnelse, som det hevdes å foreligge flere mangler ved. Det er feil når lagmannsretten har lagt til grunn at det er en rettslig overprøving som ønskes, hevdes det. Det som ønskes overprøvet er om det er

riktig at de domfelte var av den oppfating at demonstrasjons-
handlingene var ulovlig. For øvrig viser Nilsen, Bongo og Suhr
til kjæremålet fra Flatberg.

Flatberg gjør i det vesentligste gjeldende at det er på det rene
at spørsmålet om lovligheten av de demonstrasjonshandlinger det
oppfordres til etter straffelovens § 140 hører til skyldspørsmålets
faktiske side, jfr. Rt. 1974 side 517. Videre anføres
å være på det rene at de domfelte hevdet de ikke var klar over
at demonstrasjonshandlingene var ulovlige. Herredsretten og
lagmannsretten har - hevdes det - lagt til grunn at siden straff-
barheten etter domstolenes oppfatning var notorisk, jfr. de
trufne Høyesterettsavgjørelser, spiller det ingen rolle om
spørsmålet hører til skyldsspørsmålets faktiske side eller ikke.
Dette innebærer en ganske betydelig innskrenkende fortolking av
straffeprosesslovens § 401 første ledd. Tiltaltes adgang til å
begjære fornyet behandling er etter den rettsoppfatning lagmanns-
retten hevdes å bygge på, avhengig av om det vedkommende hevder
når det gjelder faktiske spørsmål er i strid med notoriske kjenns-
gjerninger. Dette medfører at domstolene ved begjæring om fornyet
behandling må ta stilling til hvor holdbare eller uholdbare de
tiltaltes standpunkter har vært, og dermed også ha betydelig
kontroll over spørsmålet om fornyet behandling eller ikke,
anføres det.

Påtalemyndigheten viser til sine tidligere anførsler.

Høyesteretts kjæremålsutvalg skal bemerke:

Kjæremålet gjelder lagmannsrettens avgjørelse av et kjæremål,
og Høyesteretts kjæremålsutvalgs kompetanse er da begrenset ved
bestemmelsene i straffeprosesslovens § 411 tredje ledd.

Kjæremålene er rettet mot lagmannsrettens tolking av straffe-
prosesslovens § 401, men går også i betydelig grad inn på
lagmannsrettens fortolking av de kjærende parters rettsmiddel-
begjæringer vedrørende Alta herredsretts dom av 23. mars 1983.

Det Høyesteretts kjæremålsutvalg kan prøve, er utelukkende fortolkningen av straffeprosesslovens § 401. Heller ikke den konkrete anvendelse av bestemmelsen kan prøves av utvalget.

Det kan ikke sees at lagmannsretten har feiltolket § 401. Det er riktig lagt til grunn at fornyet behandling bare skal nektes dersom begjæringen utelukkende gjelder herredsrettens lovanvendelse og ikke bedømmelsen av faktiske omstendigheter. Lagmannsretten gir klart uttrykk for at fornyet behandling er riktig rettsmiddel også når det gjelder bevisvurdering under forsetts spørsmålet.

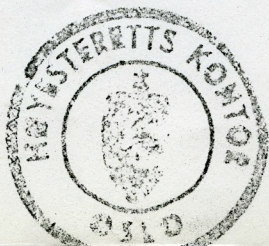
Kjæremålsutvalget kan ikke se at lagmannsretten har lagt til grunn at den som er domfelt etter straffelovens § 140, ikke kan kreve fornyet behandling med den begrunnelse at han ikke var klar over at de handlinger han oppfordret til, var straffbare, dersom domstolene finner disse handlingers straffbarhet notorisk.

Lagmannsrettens referanse til herredsrettens bemerkning om at straffbarheten "var under enhver omstendighet nå notorisk", inngår i lagmannsrettens drøftelse av hvorledes rettsmiddelbegjæringene må forstås. Det som er sagt, kan ikke oppfattes som en nærmere klargjøring av hvorledes lagmannsretten forstår straffeprosesslovens § 401.

Lagmannsretten har kommet til at de foreliggende rettsmiddelbegjæringene må forstås slik at de ikke retter seg mot herredsrettens vurdering av relevante faktiske spørsmål. Denne forståelse av rettsmiddelbegjæringene bestrides meget bestemt av de kjærende parter. Lagmannsrettens fortolking av rettsmiddelbegjæringene ligger det imidlertid utenfor kjæremålsutvalgets kompetanse å prøve.

Kjæremålene må etter dette forkastes.

Kjennelsen er enstemmig.

S l u t n i n g :

Kjæremålene forkastes.

.....

Riktig utskrift:
Anna Høgsel

Forkynt 25.01.84.

T. Torkelsen,
stevnevitne.

Det kan ikke sees at lagmannsretten har fattet § 401. Det er riktig i og for seg at fornyet behandling bare skal nektes dersom behandling utvilsomt er utelukket. Lagmannsretten og ikke domstolen av faktiske omstendigheter. Lagmannsretten gir klart uttrykk for at fornyet behandling er riktig rettsmiddel også når det gjelder bevisvurdering under forsettsporsmal.

Kjæremålsutvalget kan ikke se at lagmannsretten har lagt til grunn at den som er dømt etter straffelovens § 140, ikke kan kreve fornyet behandling med den begrunnelse at han ikke var klar over at de handlinger han oppfordret til, var straffbare, dersom domstolene finner disse handlingene straffbare notorisk.

straffbarheten "var under enhver omstendighet så notorisk", inngår i lagmannsrettens drøftelse av hvorledes rettsmiddelbehandlingene må forstås. Det som er sagt, kan ikke oppfattes som en nærmere klarlegging av hvorledes lagmannsretten forstår straffelovens § 401.

Lagmannsretten har kommet til at de foreliggende rettsmiddelbehandlingene må forstås slik at de ikke leder seg mot hovedrettens vurdering av relevante faktiske spørsmål. Denne forståelse av rettsmiddelbehandlingene beskrives meget bestemt av de kjærende parter. Lagmannsrettens forklaring av rettsmiddelbehandlingene ligger det imidlertid utenfor kjæremålsutvalgets kompetanse å grøve.

Kjæremålsutvalget må etter dette forkastes.

Kjæremålsutvalget er sammensatt av

E i g n e n d e :

Kjæremålsutvalget forkastes.

PER FLATBERG
Øvergt. 11
7670 INDERØY
Tlf. 74 15 38 01

Alta, 19/3-84

Alta-dommene
ankes ikke til Høyesterett

De fire tiltalte fra Folkeaksjonen mot utbygging av Alta-Kautokeinovassdraget, Tore Bongo, Per Flatberg, Alfred Nilsen og Svein Suhr kommer ikke til å anke sine dommer inn for Høyesterett.

Rettsapparatet har ikke tatt stilling til realitetene, de to ulovlige anleggsstartene i 1979 og 1981, da verken reieneierne var varslet eller kulturminnevernet tatt hensyn til. Selv om rettsakene belyste saken, avslørte de seg som lite egnet til å ivareta de levekårs- og miljøspørsmål Altasaken egentlig gjelder. Det bør være et tankekors for enhver annen part som kan komme i en verdikonflikt med Staten at rettsvernet kan settes til side slik som i Altasaken.

Folkeaksjonens avviklingsstyre vil likevel regne med at ettertiden vil ha tatt lærdøm av hvor svakt miljøvern-lovverket er; Undersøkelser av biologiske og kulturelle verneverdier, samiske og andre rettighetsspørsmål kan sløyfes, i en av våre mest sammensatte utbyggingssaker. De som vil forhindre slike overtredelser av lovbestemmelsene - blir selv straffet. Dette gir en dårlig status for miljøloven anno 1984.

Desuten vitner saken om at rettsapparatet ikke en gang har vært villig til å stå ved de overordnede lovbrudd Staten begikk ved anleggsstarten som formildnede omstendigheter, for ikke å ha flyttet seg for en feilplassert politimann.

Saken om politimester Einar Henriksens "daglønnpåstander" i Stilla, der lagmannsrettens avvisning ble stadfestet av Høyesteretts kjæremålsutvalg vil heller ikke bli anket.

Det vises også til vår utdypende fremstilling av noen av våre erfaringer med politi og rettsapparat under Altasaken.

For alle tidligere medlemmer av
Folkeaksjonen mot utbygging av
Alta-Kautokeinovassdraget - med
takk for all støtte og sympati -

Alfred Nilsen
Alfred Nilsen

9500 Alta